

3.TURİZM ŞÛRASI

Tam Zamanı

1-3 Kasım 2017 - Ankara

Turizm Eğitimi, İstihdamı ve Turist Rehberliği Komisyonu

Raportörler
Dr. Sema ATEŞ ÖZALP
Serkan KILIÇ

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel anlamda ülkeler ve bölgeler üzerinde güçlü bir etkiye sahip olan turizm, dünya ekonomisinde hızla gelişen sektörlerden biridir. Turizm sektörünün gelir ve istihdam oranına, sosyal ve kültürel hayata, bulunduğu bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımına çok yönlü etkileri vardır. Turizmin emek yoğun bir sektör olmasından dolayı, turistik ürünün üretiminde ve sunumunda büyük ölçüde insan kaynağına ihtiyaç duyulmaktadır. Sayısı farklı görüşlere göre değişmekle birlikte turizm; tarımdan ulaştırmaya, lojistikten inşaaata, birçok farklı sektörü harekete geçiren ve üretim sağlayan bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan düşünüldüğünde turizm, yeni iş imkânları oluşturulması ve işsizlik sorununa doğrudan ve dolaylı bir şekilde çözüm üretebilmesi nedeniyle ülke ekonomileri açısından ulusal ve bölgesel kalkınmada önemli bir araç ve stratejik bir sektör konumundadır. Sektörün ekonomik etkileri ve diğer sektörler ile bağlantıları dikkate alındığında, Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi, sektörün küresel GSH'nın % 10,2'sini (yaklaşık 7,6 trilyon ABD doları) ürettiğini ve dolaylı etkileri de hesaba katıldığında yaklaşık 292,2 milyon kişiye istihdam yaratarak küresel istihdama %8'den fazla katkı sağladığını belirtmektedir¹.

Turizmde hizmetin sunumunda insan kaynaklarının bu denli önemli olması, sektörde çalışan kişilerin eğitim düzeylerine ilişkin düzenlemeleri de beraberinde getirmiştir. Yüksek standartlarda bir hizmet sunulmasının ön koşulu olarak, hizmetin gereklerine uygun bir eğitim düzeyine sahip insan kaynağının sektörde çalışması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) tarafından turizm pazarında önemli paya sahip 46 ülkede istihdam eğilimlerinin incelendiği çalışmada, turizm ve seyahat alanında gerekli yetenek ve becerilerin bulunmayışından kaynaklı dünya genelinde 14 milyon civarında işgücü açığının varlığına dikkat çekmektedir². Çalışmaya katılan 46 ülkenin 37'sinde turizmde eleman açığının gelecek 10 yılda da devam edeceğine vurgu yapılmaktadır. Turizm sektöründe kalifiye elemana ihtiyaç duyulan alanlar içinde ülkeler arasında farklılık bulunmakla birlikte, yiyecek-içecek alanındaki işlerde donanımlı çalışan ihtiyacının giderek artacağı öngörülmektedir³. Bu açığın kapanması için donanım ve becerilerin kazandırılmasında uygun ortamın yaratılması, çalışanlar için esneklik sağlanması, sektörün imajına yönelik çekiciliğinin artırılması ve eğitim konusuna daha önem verilmesi önerilmektedir⁴.

¹<https://www.wttc.org/-/media/files/reports/benchmark-reports/regional-reports-2017/world.pdf> <Erişim Tarihi :30.11.2017>

² *Global Talent Trends and Issues for the Travel and Tourism Sector Report*. World Travel and Tourism Council (WTTC). (UK:WTTC Publication,2015). s.7.

³ A.g.e. s.28.

⁴ A.g.e. s. 29.

Turizm sektöründe yer alan ve doğrudan turistlerin seyahat deneyimine etki edici bir özelliğe sahip olan aktörler arasında turist rehberleri de bulunmaktadır. Turist grupları ile birebir iletişim hâlinde olan, misafirlerimize ülkemizi tanıtan ve olası problemleri çözmek noktasında ilk müdahaleyi yapan kişiler olarak turist rehberlerinin örgün ve hizmet içi eğitim süreçleri, aktif işgücü piyasasındaki konumları gibi hususların önemi yadsınamaz.

Bu bağlamda, turizm sektörünün yukarıda açıklanan temel alanlarına ilişkin olarak akademi, sivil toplum ve ilgili kamu kuruluşlarının görüşlerini almak üzere III. Turizm Şûrası kapsamında oluşturulan “Turizm Eğitimi, İstihdamı ve Turist Rehberliği Komisyonu” çalışmalarını yürütmüştür.

Komisyon, ilk toplantısını Ankara’da, 4 Ekim 2017 tarihinde gerçekleştirmiştir. Komisyonun görev alanına giren konularda görüşlerini belirten komisyon üyeleri, daha sonra bu görüşlerin birlikte ele alınabileceği bir sorun ağacı tasarımına yönlendirilmiştir. Ortaya çıkan sorun alanları kayıt altına alınarak bu alanda iyileşme sağlayabilecek çözüm önerileri bulunan üyeler belirlenmiştir. Üyeler arasında standart bir çalışma şeklini temin etmek üzere “Komisyon Üyesi Görüş Formu” oluşturulmuş, üyeler görüş formlarını ikinci toplantı öncesinde Raportörlere ilemiştir. 26 Ekim 2017 günü Ankara’da ikinci kez toplanan komisyon, “Turist Rehberliği” ile “Turizm Eğitimi ve İstihdam” konularında olmak üzere iki farklı alt komisyona ayrılmıştır. Görüş formları üzerinden yapılan tartışmalar sonucunda sorun alanlarına ilişkin “Müzakere Metni” ortaya çıkarılmıştır. 1 – 3 Kasım 2017 tarihleri arasında gerçekleşen III. Turizm Şûrası’nda müzakere metni üzerinden çalışmalarını sürdüren komisyon, nihai raporunu ortaya çıkarmıştır.

“Turizm Eğitimi, İstihdamı ve Turist Rehberliği Komisyonu”, ülkemizde turizmin gelişimine katkıda bulunmak suretiyle istihdam piyasasında olumlu gelişmelerin görülmesini sağlamak, turizm eğitimi ve turist rehberliği alanında görülen sorunlara yapıcı çözümler getirilmesini sağlamak amaçlarıyla aşağıda yer alan kararları almıştır.

YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ

1. Turizm eğitimi veren fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulları ve ilgili STK’ların yerel halkta turizm bilincinin geliştirilmesine yönelik düzenlediği eğitim programlarının sayısının artırılması,

2. Halka, muhtarlara ve yerel yöneticilere yönelik olarak turizm ve kültürel miras konulu eğitimlerin düzenlenmesi; doğal, tarihî ve kültürel değerlerin tanıtılmasına ilişkin iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması, bu değerlerin etkin bir şekilde tanıtılması,
3. Ulusal ve uluslararası fon kaynakları kullanılarak yürütülen turizm projeleri bünyesinde, turizm bilinçlendirme faaliyetlerinin de yer almasının sağlanması,
4. Kalkınma ajanslarının bütçelerinden belirli bir yıllık oranın ayrılarak, yaygın turizm eğitimi faaliyetinin desteklenmesi ve kalkınma ajanslarının hazırlamış oldukları il eylem planlarında turizm bilinçlendirme faaliyetlerini içeren projelere yer verilmesi,
5. Mesleki Yeterlilik Kurumu "Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme Komitesi"ne turizmle ilgili bir sektör temsilcisinin dâhil edilerek ulaştırma alanında hazırlanan meslek standartlarına turizmle ilgili gerekliliklerin de eklenmesi, turizm taşımacılığı alanında meslek standartları ve yeterliliklerin hazırlanarak belgelendirmenin yapılması,
6. Mesleki Yeterlilik Kurumu bünyesinde "Turizm Taşımacılığı Komitesi" kurulması,
7. Kent içi ulaşım araçları sürücülerinin MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi almalarının yaygınlaştırılması,
8. Seyahat acentesi belgesi olmayan kişilerin tur organizasyonu yapmalarının yasa dışı olduğuna ilişkin olarak toplumda bilinçlendirme faaliyetlerinin yapılması,
9. TÜRSAB'ın uyguladığı "Türsab Tatil Meleği" ve diğer STK'ların uyguladıkları benzer projelerin basında daha yoğun tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
10. Kültür ve Turizm Bakanlığı ALO 176 şikâyet hattının etkin bir şekilde tanıtılarak bilinirliğinin artırılması,
11. Turizm Haftası etkinliklerinin tüm okullarda bilinçlendirmeye katkı verecek şekilde gerçekleştirilmesi,

12. Çalışanların, eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla açılan yaygın eğitim programlarına yönlendirilmesi,
13. Ulusal ve uluslararası mesleki beceri yarışmalarında turizm meslek mensuplarının yarışmalara katılımının ve ilgili STK'lar tarafından beceri yarışmalarının düzenlenmesinin desteklenmesi,
14. Ülkemizde faaliyet gösteren özel aşçılık kurslarının etkin bir şekilde denetlenmesine karar verilmiştir.

ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ

Farklı Düzeylerde Verilen Turizm Eğitime İlişkin Ortak Öneriler

15. İlk ve orta öğretim düzeyindeki eğitim müfredatlarında turizm bilincinin oluşturulmasına yönelik derslerin yer alması,
16. Tüm turizm eğitim kurumlarında eğiticilerin eğitimi programlarının zorunlu tutulması,
17. Turizm eğitimi almış ve sektör tecrübesine sahip eğitmenlerin, turizm eğitim kurumlarında görev alabilmelerinin teşvik edilmesi,
18. Turizm sektöründe verilecek eğitimlerin, ulusal meslek standartları ve yeterliliklerin de dikkate alınarak güncellenmesi,
19. Her düzeydeki turizm eğitim kurumlarında, yoğunlaştırılmış yabancı dil derslerinin program süresince dengeli bir biçimde dağıtılarak ders programlarının güncellenmesi,
20. Yabancı dilin sadece üniversite eğitimi döneminde değil, farklı eğitim dönemlerinde de (ilkokul, ortaokul ve lise yıllarında) etkin bir şekilde verilmesi,
21. Çin'in büyüyen ekonomisi, dünya ile ticaret alışverişi ve İpek Yolu projesinde Türkiye'nin önemli rolü düşünülerek Çinceye diğer yabancı dillerle birlikte müfredatta yer verilmesi, öğrencilerin yurtdışında yabancı dil öğrenim planlamalarına Çincenin dahil edilmesi,

22. YÖK tarafından yürütülen kontenjan belirleme ve bölüm/program açma işlemlerinde, arz/talep analizi yapılarak Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda oluşturulacak ve içerisinde ilgili STK'ların da bulunacağı kurdan görüş alınması, turizm sektöründe ihtiyaç duyulan personel sayısı üzerinde bölgesel ve ulusal çalışmalar yapılması, ilgili orta öğretim/yükseköğretim kurumlarının kontenjanlarının ve bölüm/program sayılarının bu çalışma sonucuna göre belirlenmesi,

23. Turizm sektörü ve turizm eğitim kurumları arasında protokoller imzalanarak öğrencilerin uygulamalı eğitimlerini gerçek iş ortamlarında almalarının sağlanması,

24. Turizm eğitim kurumlarının ve bu kurumlar içerisinde yer alan bölüm ve programların akreditasyonlarının teşvik edilmesine karar verilmiştir.

Orta Öğretim Düzeyinde Verilen Turizm Eğitiminin Sorunları

25. Turizm eğitimi veren okullarda, uygulamalı eğitimlerin nitelikli bir şekilde yapılabilmesi için uygulama alanlarının, fiziki şartlarının ve araç gereçlerinin eksiksiz şekilde düzenlenmesi,

26. Beceri eğitimi yapan öğrencilerin ücretlendirmelerinin düzenlenmesi,

27. Mutfak alanının "Tehlikeli Meslekler Sınıfı"na alınması, mutfak birimlerinde çalışacakların eğitimlerinin söz konusu alanlarda sertifikalı eğitimciler ve belge vermeye yetkili kurumlarca yapılması,

28. Deniz turizmi alanında çalışan personeli yetiştirmek üzere orta öğretim düzeyinde resmi ve özel Anadolu Meslek Liseleri bünyesinde deniz turizmine yönelik bölümler açılması,

29. Ortaöğretim kurumlarında yer alan "Eğlence Hizmetleri" bölümlerinin sayısının artırılması,

30. Fizikî şartları yeterli olmayan ve uygulama laboratuvarı bulunmayan orta öğretim kurumlarındaki turizm programlarının kapatılması,

31. Yiyecek ve içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri ile eğlence hizmetleri alanlarında eğitim veren özel meslek liselerinin de, öğrenci başına uygulanan devlet desteği teşvik uygulaması kapsamına alınmasının sağlanması,

32. Her ilde İl Koordinasyon Kurulu bünyesinde; kamu kurumları, özel sektör birlikleri ile kültür ve turizmle doğrudan ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinden oluşacak bir "İl Turizm Eğitim Kurulu" oluşturulması, ilin ihtiyacı olan turizm alanındaki yaygın eğitim faaliyetlerinin, meslek edindirme kurslarının ve çalışan personelin gelişim eğitimlerinin bu kurul aracılığıyla koordine edilmesi,

33. Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde TUREM benzeri yapının STK, yerel yönetimler işbirliğinde belgelendirme faaliyetleri de dikkate alınarak kurgulanması,

34. Hayat boyu eğitim merkezlerinde İşkur ve diğer paydaşlar ile birlikte turizmde ara eleman ihtiyacının giderilmesine yönelik verilen eğitimlerin yaygınlaştırılmasına karar verilmiştir.

Üniversite Düzeyinde Verilen Eğitimin Sorunları

35. Üniversite bünyesinde yer alan turizm bölümlerinde/programlarında alanında uzman akademisyenlerin görev almasının sağlanması,

36. Turizm yükseköğretiminde yeni eğitim kurumlarının açılmasında fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulu misyon farklılıklarının dikkate alınması ve akademik kadro istihdamının da bu misyon farklılıkları gözetilerek gerçekleştirilmesi,

37. Turizm fakültelerinin temel misyonu olan araştırma ve yayın konusunu da içerecek biçimde anabilim dallarının zenginleştirilmesi,

38. Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi veren kurumlarda nicelikten ziyade niteliğe önem verilmesi, yeni eğitim kurumu/bölüm/program açılmasına ilişkin kriterlerin gözden geçirilmesi,

39. Turizm eğitim kurumlarında yabancı öğrenci sayısının artırılmasının teşvik edilmesi,

- 40.** Fizikî şartları yeterli olmayan ve uygulama imkânları bulunmayan üniversitelerde ilgili turizm bölüm/programların kapatılması,
- 41.** İlgili sivil toplum kuruluşları ile ilgili Bakanlık arasında yapılacak protokole istinaden, aşçılık okullarının açılış aşamasında ya da yenilenme ve sonradan yatırım durumlarında, uygulamalı eğitim alanlarının (mutfaklar) planlanması, proje çizimi, proje uygulama denetimi ve nihai kabul hususlarında ilgili STK'ların görüşlerinin alınması,
- 42.** Üniversite düzeyindeki tüm turizm eğitim programlarına ilişkin Çekirdek Eğitim Programları hazırlanarak standart müfredatlar oluşturulması, bu aşamada özel sektörün ihtiyaçlarının ve küresel eğilimlerin gözetilmesi,
- 43.** Turizm ve sosyal medya ilişkisine dair derslere turizm eğitim kurumları müfredatında yer verilmesi,
- 44.** Turizm yükseköğretim kurumlarında dekan, müdür, bölüm başkanı, anabilim dalı başkanı ve program başkanlarının atanmasında Turizm Akademisyenleri Derneği'nin (TUADER) yapmış olduğu "Turizm alanında akademik unvana sahip olan ve/veya bu alanda alan yazına önemli katkılar sağlayan bilimsel çalışmaları bulunan kişilerdir" tanımlamasının esas alınması,
- 45.** Öğretim elemanı alımının program ihtiyaçlarına göre yapılması, ilgili bölümlerde istihdam edilecek akademik personelin turizm akademisyeni tanımına uygun kimselerden seçilmesi,
- 46.** Anabilim dalları isimlerinin doçentlik sınavlarında anahtar kelime veya doçentlik alanı olarak yer alması,
- 47.** Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümlerinin sadece Turizm Fakülteleri bünyesinde açılması,
- 48.** Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü veya Aşçılık Programlarının uygulama eğitimlerine yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesi ve öğrenci başına bütçe tahsis edilmesi,
- 49.** Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümleri ile Aşçılık Programlarına öğrenci kabul şartları arasına sağlık raporunun eklenmesi,

50. Turizm işletmeciliği bölümlerinde üçüncü sınıftan itibaren uzmanlaşmaya (konaklama, yiyecek-içecek, seyahat, ulaştırma vb.) gidilmesi,

51. Deniz turizmine eleman sağlayacak okulların teşviki ve Turizm Fakülteleri ve Turizm Yüksek Okullarında “Deniz Turizmi”ne yönelik dersler konularak Marinacılık, Yatçılık ve Kruvaziyer vb. konulardaki nitelikli istihdam açığının kapatılması,

52. Sağlık turizmi alanındaki mesleklerin tanımlanması ve gerekli insan kaynaklarının yetiştirilmesine yönelik eğitim programlarının oluşturulması,

53. Üniversitelerde “Rekreasyon Bölümü”, hem Turizm Fakülteleri (Rekreasyon Yönetimi) hem de Spor Bilimleri Fakültelerinde (Rekreasyon Bölümü) yer almaktadır. Her ne kadar kuruluş amaçları birbirinden farklı gibi görünse de aynı isimle kurulan iki bölümün farklı fakültelerde yer alması çiftlemeye (duplikasyon) neden olmaktadır. Bunu önlemek için söz konusu iki bölümün tek çatı altında birleştirilmesi,

54. Mevcut durumda mesleki ve teknik ortaöğretim mezunlarına ön lisans programlarına geçişte verilmekte olan ek puan uygulamasının lisans programlarına geçiş için de verilmesi,

55. Türkiye turizm politikaları ve beklentileri de göz önünde bulundurularak uluslararası öğrenci değişim programlarına (Erasmus vb.) daha stratejik bir yaklaşım getirilmesi, üniversitelerde Avrupa Kredi Transfer sisteminin etkin bir şekilde uygulanması,

56. Her öğretim kurumunun bir uluslararası ortaklık stratejisi belirlemesinin teşvik edilmesi, bu uluslararası ortaklık stratejisinde hangi ülkelerde, hangi eğitim kurumuyla hangi şartlarda ortaklık kurulacağı ve bu ortaklığın ‘başarı kriterlerinin’ ne olduğunun belirtilmesi,

57. İpek Yolu güzergâhında yer alan ülkelerdeki insan kaynaklarının gelişimine katkıda bulunmak adına ortak bir üniversite kurup farklı dillerde eğitim verecek önlisans, lisans ve lisansüstü turizm programlarının oluşturulması,

58. Uluslararası stratejik ortaklıkların sadece öğretim elemanı ve öğrenci değişimi ile sınırlandırılmaması, ortak araştırma geliştirme projelerinin geliştirilmesinin bu ortaklıkların ayrılmaz bir parçası olmasının sağlanması,

59. Başta Çince, İngilizce, Rusça, Arapça, Almanca ve Farsça olmak üzere ülkemizin turizmdeki ana pazar hedefleri doğrultusunda yabancı dillerin öğretilmesine önem verilmesi, bu eğitimleri verecek yabancı eğitimcilerin istihdam edilmesi,

60. Turizm çevrimiçi (online) eğitim öğretim platformlarının altyapısının hazırlanması veya varsa güçlendirilmesi, bu öğrenim platformları sayesinde global dünyada uzaktan turizm eğitimi almak isteyen öğrencilere eğitimin ulaştırılması, özellikle Orta Asya ve Ortadoğu ülkelerinin potansiyelinin değerlendirilmesi,

61. Başta Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan olmak üzere Orta Asya ülkelerinde ve İran'da turizm, otelcilik ve konaklama sektörünün eğitim açığının giderilmesi amacıyla YÖK'e bağlı olarak faaliyet gösteren üniversitelerin turizm birimlerinin aktif bir şekilde kullanılması,

62. Kırgızistan ve Kazakistan'da YÖK'e bağlı olarak faaliyet gösteren üniversitelerin Türkiye'deki üniversitelerle işbirliği içerisinde İpekyolu turizmi ile ilgili projeler üretmesinin teşvik edilmesi,

63. İŞKUR bünyesine yer alan iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinin etkinliğinin artırılması,

64. Eğitim kurumları ile iş dünyasını aynı ortamda buluşturmak ve istihdamı arttırmak amacıyla düzenlenen kariyer günü uygulamalarında YÖK, MEB ve ilgili sektör STK'larıyla işbirliği yapılarak faaliyetlerin etkinliğinin artırılması,

65. Temalı parklar, alışveriş merkezleri ve turizm sektörünün tüm bileşenlerinde Rekreasyon Bölümü mezunlarının istihdam edilebileceğine ilişkin farkındalığın oluşturulması konusunda çalışmalar yapılmasına karar verilmiştir.

Stajlar

66. Eğitim kurumları tarafından staj sürelerinin ilgili mevzuata uygun olarak uzatılması, staj sürelerinin her bölüm için farklı değerlendirilerek standart hale getirilmesi, stajların gerçekleştirildiği işletmelerin de staj şartlarını iyileştirmesi,

- 67.** Mesleki ve teknik liseler ile önlisans ve lisans eğitim kurumlarının stajlarının dönem içi ve dönem sonu olarak güncellenmesi,
- 68.** Turizm eğitim kurumlarında staj denetimlerinin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi,
- 69.** Stajyer ücret düşüklüğünün önüne geçilmesi açısından taban ücretin revize edilmesi,
- 70.** Rehberlik eğitiminde uygulama gezilerinin staj süresine dâhil edilmesi ve öğretim sürecinde gerçekleştirilmesine imkân sağlanmasına karar verilmiştir.

Kamu Kurumları Personelinin Eğitim Sorunları

- 71.** Yurtdışı fuar ve diğer halkla ilişkiler projelerinde Türkiye tanıtımına yönelik tüketiciye bilgilendirme yapacak personelin seçiminde; yabancı dil bilen ve turizm eğitimi almış personele öncelik verilmesi, tanıtıma yönelik eğitim materyallerinin hazırlanarak ilgili personele dağıtılması,
- 72.** Yurtdışı bürolarında çalışan kadrolu ve sözleşmeli personelin Türkiye’de aldığı hizmet içi eğitimin sayısının artırılması,
- 73.** Millî Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan mevcut usta öğretmenlerin hizmet içi eğitim yoluyla yetkinliklerinin geliştirilmesi ve statülerinin düzenlenmesine karar verilmiştir.

TURİZMDE İSTİHDAM

Turizmde İstihdama İlişkin Mevzuatın Düzenlenmesi

- 74.** 1618 sayılı kanun, 2634 sayılı kanun ve “Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik”te yer alan eğitimli personel çalıştırma ile ilgili hususların Mesleki Yeterlilik Kurumunca yayımlanan, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi dikkate alınarak turizm sektöründe istihdam edilecek olanların (çağrı usulü ve dışarıdan hizmet alımlarında çalıştırılan personel de dâhil olmak üzere);

a. 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununa göre düzenlenmiş Mesleki Yeterlilik Belgesine,

b. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre düzenlenmiş olan Ustalık Belgesine,

c. Millî Eğitim Bakanlığı veya üniversiteler tarafından verilen diplomaya sahip olması,

Bahse konu mevzuatta geçen turizm işletmelerinde çalışanlardan istihdam edildiği iş/meslekle ilgili olmak üzere kademeli olarak 2019'a kadar %25'inde, 2021 yılına kadar %50'sinde, 2023 yılında ise %100'ünde söz konusu belgelerden birinin aranmasının zorunlu hale getirilmesi, turizm işletmelerinde çalışan toplam personelin yukarıda ifade edilen oranlara göre en az %20'sinin, istihdam edildiği iş/meslekle ilgili olmak üzere "turizm alanında önlisans ve üstü diplomaya sahip olması" veya "Türkiye yeterlilikler çerçevesinde yer alan seviye 5 ve üzeri belgeye sahip olması" hususunun, 1618 sayılı Kanun ve 2634 sayılı Kanun kapsamına eklenmesi,

75. Her düzeyde turizm okullarından mezun olan öğrencilerin niteliklerinin, turizm sektöründe çalışabilecekleri alanların, çalışma koşullarına ilişkin bilgilerin ve tüm haklarının kapsandığı "Turizm Meslek Yasası"nın çıkarılması,

76. Belediye belgeli konaklama ve yeme-içme tesislerinde çalışan personelin de eğitim gerekliliklerinin "Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik"te yer alan ilgili maddelerle uyumlandırılması,

77. Düşük sezonda sektöre verilen SGK desteğinin arttırılması vb. yollarla istihdamın sürekliliğinin desteklenmesi, mevcut desteklerde aranan koşulların yeniden değerlendirilmesi, işverenlerin çalışanlara yönelik teşviklerle ilgili etkin bir biçimde bilgilendirilmesine karar verilmiştir.

Yeni İstihdam Olanakları Ve Çalışma Koşulları

78. Sektördeki mesleklerin belirlenmesi için Turizm Meslek Haritasının güncellenmesi,

- 79.** Turizm sektöründeki mesleki unvanların düzenlenmesine ilişkin yasal alt-yapının kurulması,
- 80.** Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı içerisinde turizm ile ilgili bölümlerden mezun çalışanların toplam çalışan sayısına oranının gelecek 5 yıl içinde %10, 10 yıl içinde %20, 20 yıl içinde %30'a çıkarılması,
- 81.** Yabancı dil bilen, uluslararası alanda tecrübe sahibi kişilerin (Türk veya yabancı uyruklu) ülkeye çekilerek üniversitelerde istihdam edilmesinin kolaylaştırılması,
- 82.** Başta Rekreasyon Yönetimi Bölümü mezunları olmak üzere; yerel yönetimlerde ve ilgili kamu kurumlarında (alan başkanlıklarında, millî parklarda vb.) turizm lisans mezunlarının da istihdam edilmesi,
- 83.** Turizm bölümlerinden mezun olanların, Kalkınma Ajanslarında istihdam edilebilmesine imkân tanınması,
- 84.** İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinde, il müdürünün veya en az bir il müdür yardımcısının turizm alanında asgari lisans diplomasına sahip olması,
- 85.** Sendikalaşmanın arttırılması yoluyla turizm mezunlarının haklarının korunması,
- 86.** Sendikaların yetki davalarının kısa sürede sonuçlandırılması,
- 87.** Sektörde kayıt dışı istihdama ve çalışma koşullarına yönelik kamu denetimlerinin fiili ve fizikî olarak etkinliğinin ve sıklığının arttırılması,
- 88.** İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinde daimi turist rehberi kadrolarının ihdas edilmesine karar verilmiştir.

TURİST REHBERLİĞİ

Turist Rehberliği Eğitimi

- 89.** 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nda yer alan unvanı esas alı-

arak üniversite bölüm isimlerinin düzenlenmesi ve “Turist Rehberliği” bölümü haline getirilmesi,

90. “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” bölümlerinin, her biri müstakil olmak üzere, “Turizm İşletmeciliği” ve “Turist Rehberliği” bölümü haline dönüştürülmesi, bu bölümlerin müfredatlarının da bölüm adı çerçevesinde yeniden düzenlenmesi,

91. Halen ön lisans ve tezsiz yüksek lisans düzeyinde eğitim veren “Turist Rehberliği” bölümlerinin kapatılması; bunun yerine eğer yoksa aynı üniversitede lisans programlarının açılması ve kadroların bu bölümlere aktarılması, rehberlik eğitiminin lisans ve üzeri programlarda verilmesi, ilgili mevzuatın bu şekilde düzenlenmesi,

92. Nadir dillerden dil yeterliliğine sahip lisans mezunlarının turist rehberliği tezli yüksek lisans programlarına kabulünün kolaylaştırılması,

93. Turist Rehberliği lisans bölümlerine sadece yabancı dil puanı ile öğrenci alınması,

94. Turist rehberliği bölümlerinde uygulamalı eğitimlerin yoğunluğunun artırılması,

95. Rehberlere yönelik eğitim programları arasına ilkyardım, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi hususunun Turist Rehberliği Yönetmeliğine eklenmesi,

96. Turist Rehberliği bölümlerine ülkenin turizm stratejileri ile uyumlu olacak biçimde Çince, Hintçe, Rusça, Farsça gibi dillerde seçmeli ders konulması, bu dillerin belirlenmesinde ve içeriklerin oluşturulmasında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile TUREB’in görüşlerinin alınması,

97. Turist rehberliği ulusal meslek standardının ilgili taraflarla gözden geçirilmesi ve üniversiteler tarafından verilecek eğitim müfredatının buna göre güncellenmesi,

98. Üniversitelerin Turist Rehberliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin 36 günlük Anadolu tatbikat gezisinin süresinin yeniden değerlendirilmesi; Bakanlık, meslek örgütleri ve üniversite başta olmak üzere çeşitli sponsorluk-

lar aracılığı ile finansal açıdan desteklenmesi, tatbikat gezisinin eğitim süresine dâhil edilmesi,

99. Uygulama gezilerine öğrencilerin ikinci yıldan itibaren katılımının sağlanmasının gerekliliğine karar verilmiştir.

Turist Rehberliğinin Sorunları

100. Türkçe rehber ihtiyacının, çalışma kartına sahip olan rehberlerden sağlanması,

101. Turist rehberliği denetimleri hususunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TUREB ve TURSAB işbirliğinde "Turist Rehberliği Denetim Kılavuzu" hazırlanması,

102. Turist rehberliği denetimlerinin, hizmetin gerekleri ve denetim tekniği gözetilerek yapılması,

103. Turist rehberi bulunduran gezi gruplarının millî parklarda ayrıca alan kılavuzu bulundurması zorunluluğunun kaldırılması,

104. Yabancı tur operatörlerinin konaklama tesislerinde görevlendirdiği çoğunluğu yabancı kökenli olan personelin rehberlik faaliyetinde bulunmasının engellenmesine yönelik denetimlerin artırılmasının gerekliliğine karar verilmiştir.

Rehberlerin Niteliklerinin Arttırılması

105. Turist rehberliği mesleğini icra eden rehberlerin, mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik kişisel gelişim, mesleki etik vb. konularında, TUREB tarafından sağlanacak zorunlu hizmet içi eğitimlere tabi tutulması,

106. Rehberlikte uzmanlık alanları belirlenerek eğitimlerin buna göre verilmesinin gerekliliğine karar verilmiştir.